

NYHETER

2010:1

Nätverkets syfte är att vara ett forum för att främja utvecklingen inom efterbehandling av föroreningar i mark och vatten. Målet är att skapa en ökad kontakt mellan olika grupper i samhället som berörs av problematiken, driva aktuella frågor och samarbeta med nordiska och europeiska nätverk i seminarier, konferenser och workshops i syfte att främja utvecklingen inom efterbehandlingen.

Nätverket Renare Mark

Styrelsen Informerar

- Förberedelserna inför vårmötet 23-24 mars är i full gång.
- Datum för årsmötet är 23 mars. Förutom budget och godkännande av nya motioner så kommer bl.a. layout och innehåll på hemsidan att diskuteras. Alla medlemmar är välkomna. En bra chans att kunna påverka vad som händer i nätverket!
- Glöm inte att uppdatera medlemsregistret på hemsidan vid byte av arbetsplats!

/MARIA SUNDESTEN, ORDFÖRANDE

Nätverket Renare Marks nyhetsbrev distribueras till samtliga medlemmar i nätverket via e-post. Nätverket är öppet för alla intresserade. Enskilt medlemskap kan tecknas av alla, för företag finns korporativt medlemskap. Mer information finns på nätverkets hemsida eller kan fås genom att skicka e-post till nätverket. Bidrag till Nyhetsbrevet tas gärna emot.

REDAKTION:

Krister Honkonen 031-368 10 69
krister.honkonen@fastighet.goteborg.se
Ingegerd Ask 08-688 67 40
ingegerd.ask@wspgroup.se
Peter Harms.Ringdahl, 0706-66 95 37
peter.harms-ringdahl@geosigma.se

ANSVARIG UTGIVARE:

Ordförande
Maria Sundesten, 08-506 306 58
maria_sundesten@golder.se

Nätverket Renare Mark
c/o Ekorola Ab
891 42 Örnsköldsvik
info@renaremark.se
www.renaremark.se

NORDROCS 2010

Den 3:e versionen av NORDROCS går av stapeln i Köpenhamn. Konferensen pågår 15-16 september och kommer att ta upp en rad intressanta ämnesområden, bland annat riskbedömning, EU lagstiftning och återanvändning av förorenade massor. Dagen innan konferensen, den 14 september kommer en workshop att hållas och 17 september är ett studiebesök planerat. Se hemsidan för mer info! NORDROCS söker även sponsorer, intresserade är välkomna att kontakta organisationskommittén. www.renaremark.se/nordrocs2010

Mer information på www.renaremark.se

Den 25 februari anordnade Renare Mark Väst ett seminarium med inriktning på saneringarna i Ale kommun och närmare 55 medlemmar deltog under dagen. Fokus låg på Bohus varv där saneringsarbetena, som finansieras av bidragsmedel från Naturvårdsverket, är i full gång.

I Ale har flera industriella verksamheter bedrivits intill Göta älv, vilket har gett en speciell problematik beträffande förorenad mark. Men det är inte bara industrierna på plats som gett upphov till föroreningar, Göta älvs stränder har även använts som upplag för stora mängder fyllnadsmassor från varvsindustrierna som bedrivits inne i Göteborg. Massorna tippades från 1930-talet och in på 1960-talet och innehållet i dessa var bl.a. stora mängder bly, koppar, zink, kvicksilver och arsenik. Inom Bohus varvsområdet finns 300 000 ton förorenade massor och 170 000 ton ska grävas bort. Risken för skred och översvämningar är stora inom området vilket i sin tur hotar råvattenintaget för Göteborgs stad som försörjer närmare en halv miljon människor.

Dagen inleddes med föredrag av bl.a. projektledaren från Ale kommun som berättade om problematiken för en industrität liten kommun samt vikten av god kommunikation i ett saneringsprojekt. Även markägarna, entreprenörerna för Bohus varvsprojektet, tillsynsmyndigheterna och mottagaren av förorenade massor höll föredrag. Under dagen gjordes ett fältbesök vid ett snötäckt Bohus varv där en guidad rundvandring stod på programmet. Efter fältbesöket var det åter igen samling med fika och fortsatta föredrag och en avslutande frågestund.

/ THERESE AHLIN
RENARE MARK VÄST

Platser kvar till NRM's årliga möte, 23-24 mars 2010 i Norrköping

Vårmötet med temat "Hur genomför vi de hållbara saneringarna?" kommer att hållas den 23-24 mars 2010 i Norrköping. Det kommer att bli två fullspäckade dagar där bland annat den nya saneringspropositionen kommer att behandlas. Inbjudan och program ligger ute på hemsidan. Det är fortfarande möjligt att anmäla sig, gör det direkt på Renare Marks hemsida!

In-situ saneringar i samband med Årsmöte

Region Väst bjöd på ett föredrag av Jonny Bergman, (MB Envirotek) om olika metoder för in-situ saneringar. Exempel gavs på två större projekt, dels Oljehamnen i Malmö (se inslaget från RM Syd) och även ett projekt i Kalmar. I båda fallen var det petroleumföroreningar som åtgärdades.

På årsmötet beslutades att Jonny Bergman avgår som ordförande i Region Väst och efterträds av Malin Norin, NCC. Avgår gör även Per Samuelsson, COWI och Elisabeth Hansson, COWI. Tillträdande är Niklas Ander, RGS 90, Viktoria Ljungberg, Ale kommun och Fredrik Engelke från Structor.

/PETER HARMS-RINGDAHL
KOORDINATOR

Naturliga processer och Årsmöte

I samband med Region Syds årsmöte hölls ett seminarium om alternativa saneringsmetoder. Niklas Törneman, från Sweco, inledde eftermiddagen med att prata om Övervakad Naturlig Självrening (ÖNS). ÖNS innebär att naturliga processer utan mänsklig inverkan, reducerar massa, toxicitet, mobilitet, eller koncentration av föroreningar. Dessa processer övervakas för att verifiera att metoden fungerar och att risknivåer är fortsatt acceptabla samt att åtgärdsarbetet nås.

Nästa föreläsare var Jesper M. Karlström, från MB Envirotek, som pratade om en pågående in situ-sanering i Oljehamnen i Malmö där sanering utförs av bensinförorenat mark med airsparging och vacuumextraktion. Hittills har ca 2300 kg förbränt i katalysatorerna. Samtidigt har även den biologiska aktiviteten i marken stimulerats via tillsats av näringsämnen.

Vid det följande årsmötet beslutades att den sittande styrelsen fick fortsatt förtroende och kommer inom kort att påbörja planeringen av nya aktiviteter.

JESPER M. KARLSTRÖM,
RENARE MARK SYD

Entreprenaden i Fokus

Seminarier med temat Entreprenaden i Fokus gick av stapeln den 8 februari i World Trade Center, Stockholm. Arrangemanget lockade cirka 100 deltagare vilket var väldigt roligt.

Seminarier öppnades av Henrik Ekman, nätverkets vice ordförande, som höll ett kort inledningsföreläsning och beskrev vikten av att belysa efterbehandlingsarbetet ur entreprenörperspektiv. Marie Eriksson från Svevia var först ut bland talarna och berättade om de praktiska problem som kan uppstå vid efterbehandlingsarbetet och olika

lösningar som hon har haft erfarenhet av. Stephan Wrang och Ida Axelsson från Swepro höll en genomgång av arbetsmiljö BAS-P och BAS-U med genomgång av bland annat ansvarfrågorna. För att illustrera dessa frågor i praktiken så höll Ida Axelsson en kort redovisning av en miljösanering i Fagervik.

Björn Lindbom från SGU diskuterade för- och nackdelar med totalentreprenad och vilket ansvar det innebär. Ett intressant tema som väckte många frågor. Därefter bjöds det på en mycket god lunch. Stefan Mårtensson på JM Entreprenad tog vid därefter och höll ett föredrag där han bland annat tog

upp vikten av att formulera förfrågningsunderlaget på ett sätt så att det blir praktiskt genomförbart och gärna attraktivt att lägga anbud på. I många fall handlar det om att förenkla och att inte ställa högre krav än nödvändigt. Johanna Ågren från NCC Construction berättade hur samarbetet mellan konsulter och entreprenörer kan förbättras genom bland annat bättre förundersökningar, väga extra kostnader för snabba analyser mot att det blir färre stillestånd i projektet och att klassa och sortera massor under projektets gång. Dagens sista talare var Thomas Underskog som gav ett mycket uppskattat föredrag om ansvars- och riskfördelning mellan beställare och entreprenör. Säckan knöts ihop av Lisa Ledskog som höll i den avslutande diskussionen.

Sammanfattningsvis så var det en givande dag med ovanligt mycket frågor och diskussioner under föredragen.

/PETER HARMS-RINGDAHL
KOORDINATOR

UPPDATERA ADRESSEN VID BYTE AV ARBETSPLATS
Fakturorna skickas automatiskt ut till de adresser som är angivna i medlemsregistret. För både era arbetsgivare och de som jobbar med faktureringen i nätverket skulle det vara väldigt bra om ni uppdaterar er info vid byte av jobb eller om ni inte längre vill vara medlemmar.

Renare Mark Norr har förslag på ett antal aktiviteter under det kommande året. Exempel på dessa är:

- Seminarium och studiebesök vid Stugsundsudden i Söderhamn är planerat att anordnas tillsammans med det nationella nätverket
- Filmvisning och lunchseminarium om frysmuddring av kvicksilverförorenade sediment.
- Lokala studiebesök på tex Räddningstjänsten, FOI, universitet och behandlingsanläggningar för förorenad jord.
- Studiebesök kan ordnas på kort varsel om tillfället ges. Alla är välkomna att tipsa oss om lämpliga projekt.

Håll utkik i kommande info-utskick och under Region Norr på hemsidan för mer info!

Det händer i nätverket

23-24 mars Vårsmötet i Norrköping

23 mars Renare Marks Årsmöte i Norrköping

25 mars Renare Mark Workshop – Förorenade byggnader, Norrköping

26 Maj, Föredrag om Slussen anordnas av Renare Mark Mälardalen

Maj Seminarium är under planering

Kurser och konferenser

Miljöpåverkan vägar och spår-
Provab. Bohus 21 april 2010

Efterbehandling av förorenade
områden - SGF Bålsta
26-27 april 2010

Förorenade byggnader - SGF
Stockholm 25-26 maj 2010

Kurser för miljöprovtagare.
Anordnas under våren av bl.a.
SGF, Ramböll och Tyréns.

Riskbedömning av förorenade
områden-SGF, kursen är preliminärt
planerad till september 2010

Naturlig och stimulerad biologisk ned-
brytning - processer och mikrobiologi -
ATV seminarie i Danmark, 21 april.

NICOLE workshop- Contaminated land
management: opportunities, challenges
and financial consequences of evolving
legislation in Europe 20-23 April 2010,
Trieste, Italy

NORDROCS, 15-16/9 2010